

Co mohou přinášet žákovské parlamenty do sociálně vyloučených lokalit

TEREZIE VÁVROVÁ

Po desetileté (a velmi pozitivní) zkušenosti se zaváděním a podporou žákovských parlamentů na školách po celé České republice začalo Centrum pro demokratické učení (CEDU) uvažovat o tom, jak by mohl žákovský parlament fungovat na školách v sociálně vyloučených lokalitách. Tedy v prostředí, nad kterým česká společnost, co se týče možných strukturálních změn, do jisté míry zlomila hůl a kde děti mají malý pocit vlastního vlivu a nevěří, že by mohly ve svém okolí a životě něco změnit.

Z dlouhé praxe CEDU vyplývá, že pokud vedení školy podpoří založení žákovského parlamentu a najde ochotné koordinátory, tak se podaří založit funkční žákovský parlament. Za léta působení na českých školách se ukazuje, že to jsou dva nejdůležitější prvky při zakládání parlamentu bez ohledu na prostředí.

Myšlenku založit žákovské parlamenty v sociálně vyloučených lokalitách pomohla přetavit v realitu podpora od americké nadace Bader Philantropies. Na cestu tohoto experimentu se s plnou metodickou podporou CEDU v prvním roce projektu vydaly dvě školy, ZŠ Zlatnická z Mostu a ZŠ Obrnice. Zdejší parlamentům se necelý rok od založení docela daří a žáci organizují první akce a zkoušejí realizovat vlastní nápady.

Za zavádění žákovských parlamentů do sociálně vyloučených lokalit CEDU získalo ocenění odborné poroty, 1. místo ve vzdělávací ceně EDUína 2018. Ovšem nic z těchto úspěchů a objevování nových možností i v oblastech, kterým se jinak moc příležitostí nedostává, by nebylo možné bez škol samotných. Oběma zapojeným školám, jejich vedení i místním koordinátorkám patří velký dík za veškerou jejich snahu. Jak to celé ve škole probíhalo, si můžete přečíst v následujícím rozhovoru s ředitelkou chanovské školy ZŠ Zlatnická Monikou Kynclovou. Svým pohledem přispěly i koordinátorky Adriana Kotlářová a Lucie Zocherová.

?) Když jste se s myšlenkou žákovského parlamentu (ŽP) poprvé setkala, jakou jste měla o tomto nástroji představu?

O existenci žákovském parlamentu jsem samozřejmě věděla. Na některých školách v Mostě žákovský parlament běžně funguje. Sama jsem měla o fungování žákovského parlamentu

pouze kusé informace a spíše takového charakteru, že žákovský parlament diktuje vedení školy a učitelům své požadavky.

?) Lišila se vaše představa nějak od toho, co ve vaší škole od září pomáhá metodicky zavádět CEDU?

Lišila se velmi. Díky CEDU jsme během prvního dvoudenního semináře s kolegyněmi zjistily, že fungování žákovského parlamentu je úplně odlišné od našich představ. Myslím si, že to, že na naší škole žákovský parlament ještě nepracoval, bylo spíše ku prospěchu.

Už v průběhu semináře jsme s kolegyněmi diskutovaly o tom, jak bychom mohly věci organizovat, a začaly jsme mít poměrně jasnou představu. CEDU pro naše paní učitelky zařídilo další dva jednodenní semináře. Dozvěděly jsme se, jak by měly probíhat volby do žákovského parlamentu, jak by měly probíhat schůzky žákovského parlamentu, a další.

?) Kde jste viděla největší překážky? A které z nich se potvrdily?

Když nabídka z CEDU přišla, měla jsem strach, že se nenajde nikdo, kdo bude ochotný žákovský parlament na naší škole zavést a dále ho vést. To naštěstí dopadlo dobře a jsem ne skutečně vděčná paní učitelkám, které se v zavedení žákovského parlamentu velmi angažovaly. Proto dalším důležitým krokem bylo vysvětlit fungování žákovského parlamentu ostatním pedagogům. I oni měli podobné informace o fungování žákovského parlamentu jako já, že nám žáci budou určovat, co máme na škole dělat.

(Žákovský parlament zorganizoval maškarní bál a oslavy Mezinárodního dne Romů).

Měla jsem velký strach, že nám žákovský parlament nebude fungovat, trochu jsme naše žáky podceňovali, ale zatím vše funguje. Jsme však na úplném začátku. Při prvním semináři jsem se lektorů ptala, co když se nám žákovský parlament nepodaří zrealizovat. Ubezpečili mne, že se nic neděje. Budeme vše brát jako pokus, který nevyšel.

Paní učitelky, které žákovský parlament vedou, mají pocit, že někteří kolegové na ně koukají s nedůvěrou a kritizují, ale nové věci nikdy nepřijmou všichni.

?) Parlament u vás ve škole vznikl a funguje. Jak jeho působení ve škole vnímáte vy z pozice vedení školy? Jak na něj reagují učitelé?

Vnímám žákovský parlament jako prostředek k výchově. Aktivita slouží k naplňování osobnostní a sociální výchovy a předpokládám, že můžeme některé žáky pozitivně „postrčit“, nastavit jim trochu jiné životní cíle. Parlamentáci mne velmi překvapili. Když přišli požádat o uskutečnění první akce, kterou byl maškarní bál, začali slovy: „Paní ředitelko, mohli bychom zorganizovat maškarní bál? Nic po vás nebudeme chtít, vše si zařídíme sami...“ Úžasné. Žákovský parlament připravil i obcerstvení pro učitele.

?) Co se z vaší zkušenosti děti v ŽP učí?

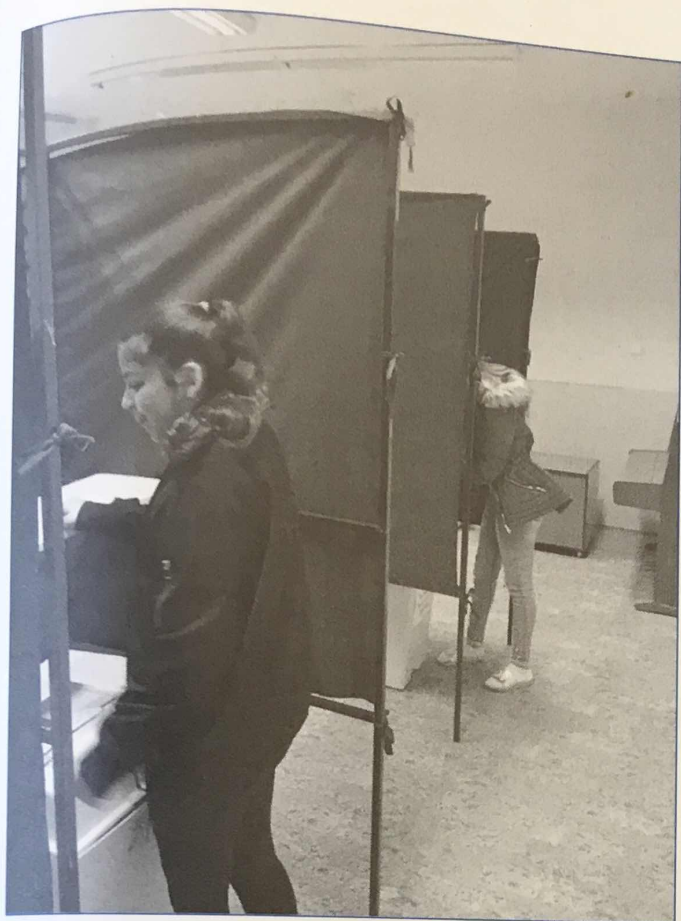
Učí se spolupracovat, poznávat se, komunikovat, vytrvat... Romové vždy v minulosti měli mezi sebou někoho, na koho se mohli obrátit o radu, pomoc a kdo byl pro ně autoritou... Takovému člověku říkali vajda. Kdyby byl náš žákovský parlament prostředkem k vychování romské osobnosti, bylo by to úžasné.

?) Kde vidíte největší výzvy pro váš ŽP v budoucnu?

Výzvou bude vydržet a fungovat. Bez zájmu žáků a vedení paní učitelek by to nešlo.

Za CEDU – Centrum pro demokratické učení, o. p. s., sepsala Terezie Vávrová. Fotografie ze ZŠ Zlatnická fotila Adriana Kotlárová, fotografi ze ZŠ Obrnice Lenka Holubová.

Poznámka redakce: Více informací o výhercích ocenění EDUína, včetně projektu žákovských parlamentů, najdete v článku „Navrácení naděje do vyloučených lokalit i středoškolského vzdělávání“ v tomto čísle Řízení školy, s. 54.

U voleb do parlamentu v podání ZŠ Zlatnická nesměly chybět pleny, hlasovací urny a seznamy voličů.

Žákovský parlament na ZŠ Zlatnická krátce po svém jmenování

Musela jsem učitelům vysvětlit, že bez nich žákovský parlament nemůže fungovat, že je nebudeme příliš zatěžovat, ale je nutné dát zástupcům žákovského parlamentu každé třídy prostor pro předávání informací, a další nutností byla spolupráce při volbách do žákovského parlamentu.

Jsem všem vděčná, že volby i s předcházejícími aktivitami podpořili a dále podporovali i akce žákovského parlamentu.

KLIMA ŠKOLY

První akcí, kterou žákovský parlament na ZŠ Zlatnická zorganizoval, byl maškarní ples. Všichni si ho náramně užili.

Hlasování žákovského parlamentu na ZŠ Obrnice.

Terezie Vávrová, projektová koordinátora, CEDU – Centrum pro demokratické učení, o. p. s.